

Tomgang i en forstad til Paris

Forfatterportræt fra forlaget.

ANMELDELSE

19.01.23

Hvad nytter det at skrive originalt, hvis man ikke gør sig forståelig?

Alen Causevic

Del artikel:

Bagsiden proklamerer – måske en tand for melodramatisk – at bogens harmfulde fortæller begiver sig ud på et hævntogt i området sydvest for Paris. Han vil hævne sin afdøde mor, som indirekte er blevet anklaget for at være nationalsocialist som syttenårig i en eller anden avis, i forbindelse med nogle folkelige jubelscener i kølvandet på Tysklands daværende annektering af Østrig.

Genremæssigt defineres bogen smukt som “En majhistorie”, og allerede her står det yderst elegant, men ikke desto mindre klart, at Handke endnu går egne veje. Ingen skriver som Handke, og ingen tænker som Handke. Sådan er det. Der er blot det aber dabei, at denne kendsgerning gør sig gældende på godt såvel som ondt.

Det vil sige, at når en Handke-bog (for eksempel Ulykkelig og uden ønsker) er vellykket, så er den uovertruffen! Er en Handke-bog (for eksempel Det store fald) mindre vellykket, så er den næsten ulidelig at komme igennem.

Prioriteringen af sprog og sansning over enhver form for narrativ, drama, opbyggelighed eller karakterer, hvilket er et grundideal i forfatterskabet, resulterer i bedste fald i en overvældende åbenbaring og nuancering af eksistensens detaljerigdom. Verden bliver

simpelthen mere gylden, de små ting større i al deres oversete pragt. I værste fald hænder det modsatte: Teksten kører i tomgang i en spiral af sprogligt flueknepperi.

Det andet sværd falder i sidstnævnte kategori. Fortælleren retter konstant sig selv. Det ene ord efter det andet står i anførselstegn – for at understrege ordenes vilkårlighed, og vores overfladiske brug af dem? Indskudte sætninger hvirvles ind og ud af hinanden. Narrativet, den tankevækkende og pirrende historie om fortællerens hæventogt, drukner i kryptiske formuleringer og associative billeder og tanker, der synes at erstatte hinanden på kryds og tværs uden at munde ud i noget. De er der udelukkende, fordi fortælleren observerer dem eller pludselig kommer i tanke om dem.

I dette tilfælde kan jeg simpelthen ikke undgå at tænke: Hvad snakker du om?

Det vigtigste er egentlig slet ikke moren, men poetikken, som jævnligt gentages i forskellige afarter op igennem forfatterskabet: »Mit ærinde, hvis det overhovedet findes, er: uden hensigt at få øje på noget og fastholde dettes foregøglede, se ovenfor, billede én gang for alle, og med dette billede i samme nu og på stedet glide ud i en vågendrøm som jeg ikke kender magen til.«

I dette tilfælde kan jeg simpelthen ikke undgå at tænke: Hvad snakker du om? Og dernæst: Hvad nytter det at skrive originalt, hvis man ikke gør sig forståelig?

Men der er en række virkelig gode passager i Det andet sværd, som også forståelsesmæssigt giver mening for andre end Handke selv. Midt i det sproglige navlepilleri, kan der eksempelvis dukke sådan et afsnit op:

»Jo jo: Allerede som barn havde jeg haft voldsforestillinger, og det var på ingen måde bare fantasilege, ikke et ord her om min stedfar som jeg, efter de nætter hvor han havde tævet mor tværs gennem huset – læg dertil hans latter – slog skallen ind på, da han om morgenen sov rusen ud på gulvet ved siden af ægtesengen, med øksen jeg havde hentet ude i brændeskuret.«

Disse er der heldigvis en håndfuld af, og de er tiltrængte poetiske forløsninger i en gennemgribende fortællelse. Så hvad handler *Det andet sværd* om? Om en fortæller, der til forveksling kunne være forfatteren selv, som en dag i maj spadserer omkring i en forstad til Paris. Fortælleren ser, lytter, tænker og beskriver. Og det er mildest talt kedeligt at være vidne til.

Heldigvis er repertoireet ganske stort, og danske læsere har stadig adskillige titler til gode. *Det andet sværd* er Handkes første bog på dansk siden nobelprisen i 2019, men spoler man tiden bare en anelse bagud, finder man en fantastisk bibliografi, der blot venter på at blive oversat, herunder *Kindergeschichte* (1981) eller *Nachmittag eines Schriftstellers* (1987). Eller hvad med at færdiggøre udgivelsen af de såkaldte fem forsøg – fem essays med hver sit tema – hvoraf *Forsøg over trætheden* (1989), *Forsøg over Jukeboksen* (1990) og *Forsøg over svampenarren* (2013) allerede foreligger, og hvor vi altså blot mangler *Versuch über den geglückten Tag* (1991) og *Versuch über den stillen ort* (2011). Fingers crossed, som man siger.

FAKTA

Peter Handke, *Det andet sværd*, oversat af Madame Nielsen, Batzer og co.

